# BUXORO VILOYATI PESHKU TUMANI HOKIMINING QARORI

201200, Peshku tumani, Amir Temur ko'chasi, 3-uy. Tel: (65) 35-31- 6-31, faks: (65) 35-31-570, peshku.t@exat.uz

2021 - yil 14 - dekabr 218-2-39-Q/21 Peshku tumani hokimligi

## Tumanidagi aholi punktlari ko`chalari va xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanish tartibi to`g`risidagi nizomni tasdiqlash haqida

O`zbekiston Respublikasi "Avtomobil yo`llari to`g`risida"gi Qonunining 20-moddasi hamda "Mahalliy davlat hokimiyati to`g`risida"gi O`zbekiston Respublikasi Qonunining 6 va 25-moddalariga asosan

**Q A R O R Q I L A M A N**

**1.** Tuman yo`llardan foydalanish unitar korxonasi va tuman hokimligi obodonlashtirish boshqarmasi bilan hamkorlikda ishlab chiqilgan tumandagi aholi punktlari ko`chalari va xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanish tartibi to`g`risidagi nizom ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

**2.** Tuman hokimining o`rinbosari Sh.Bozorov, tuman yo`llardan foydalanish unitar korxonasi I.Hamroyev, tuman hokimligi obodonlashtirish boshqarmasi K.Imomov, mahalla va oilani qo`llab-quvvatlash bo`limi tuman hokimi o`rinbosari J.Umedov bilan hamkorlikda tuman xududidagi yo`llarni saqlash, ta`mirlash hamda obodonlashtirish ishlarini tashkil etib borsinlar.

**3.** Mazkur qaror "Peshku ovozi" gazetasida rasman e`lon qilinsin va hokimlikning rasmiy veb-saytiga joylashtirilsin, ushbu qaror rasman e`lon qilingan kundan boshlab kuchga kiradi.

**4.** Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilishni tuman hokimining o`rinbosari Sh Bozorov, tuman obodonlashtirish boshqarmasi K.Imomov va funksional vazifalariga ko`ra yo`l sohasiga, tartib ijrosiga mas`ul bo`lgan boshqa tashkilotlar zimmasiga yuklatilsin.

**Tuman hokimi** **В.Каххоров**

Пешку туман ҳокимининг
2021 йил 14 декабрдаги
218-2-39-Q/21-сон қарорига
1-илова

**Peshku tumanidagi aholi punktlari ko`chalari va xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanish tartibi to`g`risidagi**

**NIZOM**

Mazkur nizom Peshku tumanidagi xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llaridan qishloqlarning ko`chalaridan foydalanish tartibini belgilaydi.

**I. Umumiy qoidalar**

1. Ushbu Nizomda quyidagi asosiy tushunchalar qo`llaniladi:

**Aholi punktlari ko`chalari va xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llari** — transport vositalari harakatlanishi uchun mo`ljallangan, ularning belgilangan tezlikda, og`irlikda, o`lchamlarda muttasil va xavfsiz harakatlanishini ta`minlaydigan muhandislik inshootlari majmuasi, shuningdek ushbu majmuani joylashtirish uchun berilgan yer uchastkalari va majmua ustidagi belgilangan doiradagi bo`shliq;

**Yo`llardan foydalanuvchilar** — yo`l harakatining ishtirokchilari bo`lgan yoki ajratilgan mintaqa hamda yo`l bo`yi mintaqasi doiralarida belgilangan tartibda ruxsat etilgan faoliyatni amalga oshiruvchi yuridik va jismoniy shaxslar;

**ajratilgan mintaqa** — ko`chalar va yo`llar, ularning tegishli konstruktiv elementlari va muhandislik inshootlari, shuningdek yo`llardan foydalanish uchun zarur bo`lgan binolar, inshootlarni joylashtirish, ihota va manzarali daraxtzorlar barpo etish uchun doimiy foydalanishga qonun hujjatlarida belgilangan tartibda beriladigan yer uchastkasi;

**yo`l bo`yi mintaqasi** — ajratilgan mintaqaga tutashgan, chegaralarida aholi xavfsizligini va transportning harakatlanish xavfsizligini ta`minlash uchun yerdan foydalanishning alohida shartlari belgilanadigan yer uchastkasi;

**xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llari -** qishloq joylardan o`tadigan va xo`jaliklarni o`zaro bog`laydigan avtomobil yo`llari. Xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llari (agar qonunlarda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo`lsa) tuman hokimligi ixtiyorida bo`ladi.

2. Tuman hududidagi yo`llar x**o`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llari (bundan keyin "qishloq avtomobil yo`llari" deb yuritiladi)** va Peshku tuman va boshqa aholi punktlarining ko`chalari (bundan keyin **"aholi punkti ko`chalari"** deb yuritiladi)ga bo`linadi.

**3. Xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llari** — qishloq joylardan o`tadigan va xo`jaliklarni o`zaro bog`laydigan avtomobil yo`llari.

**Xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llarini saqlash, qurilish-ta`mirlash va boshqa yo`ldan foydalanish bilan bog`liq tadbirlarni amalga oshirish uchun** tuman Yo`l qurilish pudrat ta`mirlash va foydalanish korxonasi tomonidan amalga oshiriladi va bu yo`llar mazkur korxona ixtiyorida bo`ladi.

4. Xo`jalik avtomobil yo`llari davlat yoki yuridik va jismoniy shaxslarning mulki bo`lishi mumkin. Texnologik maqsadlarga xizmat qiladigan yo`llar, shoxobcha, xizmat, patrul va boshqa shunga o`xshash avtomobil yo`llari xo`jalik avtomobil yo`llari jumlasiga kiradi.

5. Shaharlar va boshqa aholi punktlarining ko`chalari Peshku tuman, mahallalar va qishloqlar doirasida o`tadi, mazkur ko`chalarning O`zbekiston Respublikasining umumiy foydalanishdagi avtomobil yo`llari ro`yxatiga belgilangan tartibda kiritilgan uchastkalari bundan mustasno.

Shaharlar va boshqa aholi punktlarining ko`chalari davlat mulki bo`lib, tuman hokimligi Obodonlashtirish boshqarmasi ixtiyorida bo`ladi.

6. Shahar va boshqa aholi punktlarining ko`chalari, shuningdek xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llari davlat mulki bo`lib, yo`llardan foydalanuvchilar uchun ochiqdir. Shahar va boshqa aholi punktlarining ko`chalari, shuningdek qishloq avtomobil yo`llari aholi ehtiyojlarini, davlatning ijtimoiy-iqtisodiy va mudofaa ehtiyojlarini qanoatlantirish uchun Peshku tuman, massivlar hamda boshqa aholi punktlari o`rtasida yuklar va yo`lovchilar tashishni ta`minlaydi.

7. Aholi punkti ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari va ularga ajratilgan mintaqalarda harakat xavfsizligining ta`minlanganligi va to`g`ri tashkil etilganligi, harakat xavfsizligi talablariga zid kamchiliklar va noqonuniy qurilishlar bo`lmasligi yo`l tashkilotlari (yoki boshqa mutasaddi idoralar) hamda tuman ichki ishlar bo`limining davlat yo`l harakati xavfsizligi bo`linmasi (keyingi o`rinlarda davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati deb ataladi) tomonidan nazorat qilinadi.

8. Aholi punkti ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari va ularga ajratilgan mintaqalarning kelgusida rivojlantirish rejasini hamda mazkur joylarga quriladigan ob`ektlarning me`yoriy hujjatlar talablariga muvofiq bo`lishini nazorat qilish tuman qurilish bo`limi tomonidan amalga oshiriladi.

## II. Peshku tuman va boshqa aholi punktlarining ko`chalaridan, shuningdek xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llarini moliyalashtirish

9. Peshku tuman va boshqa aholi punktlarining ko`chalarini, shuningdek xo`jaliklararo qishloq avtomobil yo`llarini moliyalashtirish mahalliy byudjet mablag`lari hisobidan amalga oshiriladi.

10. Xo`jalik avtomobil yo`llarini moliyalashtirish ular qaysi yuridik va jismoniy shaxslar ixtiyorida bo`lsa, o`sha yuridik va jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshiriladi.

## III. Aholi punktlarining ko`chalaridan va qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanuvchilarning huquqlari va majburiyatlari

11. Qishloq avtomobil yo`llari va aholi punktlari ko`chalaridan hamda ularga ajratilgan mintaqalardan foydalanish:

Qishloq avtomobil yo`llari va aholi punktlari ko`chalaridan foydalanish O`zbekiston Respublikasining “Yo`l harakati xavfsizligi to`g`risida”gi qonuniga va yo`l xarakati qoidalariga amal qilgan holda amalga oshiriladi.

12. Qishloq avtomobil yo`llari va aholi punktlari ko`chalaridan yuridik va jismoniy shaxslar foydalanish xuquqiga ega.

13. Yo`l mintaqasidagi yer osti va ustidan o`tuvchi hamda boshqa inshoot va kommunikatsiyalarni quruvchi yoki ta`mirlovchi tashkilotlar tegishli talablarga amal qilishlari shart.

Ajratilgan mintaqadan unda ishlar bajarish uchun avtomobil yo`li qaysi yuridik va jismoniy shaxslar ixtiyorida bo`lsa, faqat o`sha yuridik va jismoniy shaxslarning ruxsati bilan foydalanilishi mumkin.

Ajratilgan mintaqaning uchastkalari atrof-muhitni muhofaza qilish va harakat xavfsizligi qoidalari talablarini ta`minlash sharti bilan servis ob`ektlarini joylashtirish uchun vaqtincha foydalanishga belgilangan tartibda berilishi mumkin.

14. Aholi punkti ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanuvchilarning huquqlari:

yo`llardan mutassil, yil davomida, xavf-xatarsiz, erkin va qulay sharoitlarda harakatlanish;

aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari sharoitlari to`g`risidagi barcha axborotlarni olish;

yo`llardagi nosozliklar tufayli yetkazilgan zararni belgilangan tartibda undirib olish;

yo`llarda yo`l xarakati qoidalariga asosan belgilangan tezlikda xarakatlanish.

15. Yo`llardan foydalanuvchilarning majburiyatlari:

yo`llar va undagi sun`iy inshootlarga ziyon yetkazmaydigan, harakat xavfsizligi talablariga javob beradigan, texnik jihatdan soz mashina
va transport vositalaridan foydalanish;

yo`lga ajratilgan mintaqani ifloslantirmaslik va yo`lga shikast yetkazmaslik;

yo`l elementlari shikastlanishiga yo`l qo`ygan foydalanuvchilar, belgilangan tartibda javobgarlikka tortiladi hamda shikastlangan elementlarni va ularni tiklash ishlari qiymatini qoplaydi;

avtomobil yo`lida transport vositasi qatnovi, yo`l xarakati qoidalariga asosan faqat yo`lning qatnov qismida, xarakat yo`nalishi bo`yicha o`ng tamonda xarakatlanishiga ruxsat etiladi;

yo`l xarakati ishtirokchilari avtomobil yo`llarida va yo`l inshootlarida xarakat xavfsizligiga zid nosozliklar va buzilishlarni ko`rishganida, bu xaqda yaqindagi yo`l tashkilotlari yoki ichki ishlar organlariga zudlik bilan xabar berishlari shart.

16. Yo`l bo`yida amaldagi me`yoriy hujjatlar talablari asosida joylashgan bozorlar, savdo va xizmat ko`rsatish va boshqa ob`ektlar bo`lsa, ulardan foydalanuvchi yuridik va jismoniy shaxslar transport vositalari uchun barcha qulayliklarga ega, kirish va chiqish yo`llari bo`lgan maydonlar va transport vositalarini vaqtincha saqlash joylari bo`lishini hamda yo`l mintaqasini toza holda saqlashni belgilangan tartibda ta`minlashi shart.

17. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari hamda ularning xavfsizlik mintaqalarida quyidagilar ta`qiqlanadi:

avtomobil yo`llari va ulardagi sun`iy inshootlarni saqlashga va harakat xavfsizligini ta`minlashga taalluqli bo`lmagan boshqa bino va inshootlarni qurish;

yo`llarga, yo`l inshootlari, yo`l belgilari va ko`rsatkichlariga, harakatlanishni tashkil etuvchi va boshqaruvchi texnik vositalarga hamda yo`lga taalluqli boshqa narsalarga ziyon yetkazish;

harakatlanish vaqtincha to`xtatilgan yo`l qismlaridan transport vositasida maxsus ruxsatnomasiz o`tish;

asfaltobeton va sementobeton qoplamali yo`llarda zanjirli transport vositalarining maxsus himoyalovchi boshmoqlarsiz harakatlanishi,

katta hajmli va og`ir vaznli, havfli yuklarni tashishda o`rnatilgan qonun-qoidalarga asosan maxsus ruxsatnomasiz xarakatlanishi;

podalarni haydab o`tish, (podalarni faqat belgilangan va tegishli yo`l belgisi qo`yilgan joydan haydab o`tishga ruxsat etiladi) va ularni boqish;

qatnov qismi va yo`l chetini, ko`priklarni, quvurlarni, ariqchalarni, suv qochirish inshooti (drenaj) qurilmalarini ifloslantirish, yo`llarga
va ajratilgan mintaqaga to`kilib-sochiladigan yuklarni belgilangan idishlarga joylashtirmasdan tashish;

yo`nalishlarni ajratuvchi tasmaga barcha turdagi transport vositalarining chiqishi;

yo`l va yo`l inshootlarini har qanday elementlar bilan, aravalar, texnikalar, materiallar va boshqalar bilan to`sib qo`yish, arkalar, shlagbaumlar

va boshqa inshootlar qurish, qishloq xo`jaligi mahsulotlarini quritish, har xil materiallarni taxlab qo`yish, chiqindi va qorlarni uyib qo`yish;

transport vositalarini ta`mirlash va moylash, yonilg`i-moylash materiallarini quyish, yuk ortish va yuk tushirish, yukni boshqa texnikaga ortish va mahkamlash, tozalash va yuvish (ilojsiz holatlarda ular yo`ldan chiqib, ajratilgan tasma hududida bunday ishlarni amalga oshirishi mumkin, biroq haydovchi yoki transport vositasi egasi shu joyni darhol tozalab qo`yishi shart);

ajratilgan mintaqada hamda ko`priklardan, yo`l o`tkazgichlardan
va estakadalardan 200 metrgacha bo`lgan masofalarda lagerlar, palatkali shaharchalar barpo etish va olov yoqish;

daryolar va anhorlarning ko`priklari ostida qayiqlar stansiyasi, qayiqlar to`xtash joyi va boshqa inshootlar qurish;

ko`priklar, yo`l o`tkazgichlar va boshqa sun`iy inshootlar ostida va ustida yo`l infrastrukturasiga bog`liq bo`lmagan bino va inshootlarni qurish;

daryolardagi ko`priklardan o`zan bo`ylab yuqoriga va pastga qarab 2,5 km. gacha bo`lgan masofada qum va toshlar olish uchun karerlar barpo etish;

er sho`rini yuvish, yo`l chetidagi ariqchalardan sug`orish uchun foydalanish, madaniy qishloq xo`jaligi ekinlarini ekish, yashil mintaqani sug`orish kabi ishlarda avtomobil yo`llarini suvga bostirish, ajratilgan mintaqani balchiqlantirish;

suv qochiruvchi inshootlarga va zaxira yerlarga kanalizatsiya, ishlatilgan melioratsiya va oqova suvlarni oqizish;

yuqori kuchlanishli elektr tarmoqlarining avtomobil yo`llarini kesib o`tish joylarini elektr simi uzilib, yo`l qismiga tushishiga qarshi xavfsizlikni ta`minlovchi himoya qurilmalarisiz qurish.

18. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llariga tutash yer uchastkalarining mulkdorlari, egalari va ulardan foydalanuvchilar majburiyatlari:

avtomobil yo`liga qo`shiladigan va shoxobcha yo`llarni texnik jihatdan soz holatda saqlashlari;

ajratilgan mintaqadagi dov-daraxtlarni asrash va saqlashga ko`maklashishlari;

aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari yo`liga tutash butalarni parvarish qilishlari va imoratlarni soz holatda saqlashlari;

aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari o`qidan ellik metrdan kam bo`lgan masofada toshlar, shox-shabba, konstruksiyalar
va boshqa materiallar to`planishiga yo`l qo`ymasliklari shart.

19. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanuvchilarning yo`lni balansda saqlovchi tashkilotlar bilan kelishmasdan quyidagilarni amalga oshirishi ta`qiqlanadi:

katta hajmli, og`ir vaznli va xavfli yuklarni tashish;

yo`llarni kanallar, aloqa va elektr energiyasi uzatuvchi tarmoqlar, neft
va gaz o`tkazuvchi quvurlar hamda temir yo`llar bilan kesib o`tish;

yo`llarga qo`shiluvchi va shaxobcha yo`llar qurish;

ko`priklar va suv o`tkazuvchi quvurlar yaqinida melioratsiya hamda boshqa maqsadlar uchun daryolar va zovurlarning o`zanlarini chuqurlashtirish;

yo`llarga qo`shilib ketgan shlyuzlar, to`g`onlar va boshqa melioratsiya hamda gidrotexnika inshootlarini ta`mirlash;

ajratilgan mintaqada yo`l axborotiga aloqasi bo`lmagan reklama, e`lonlar o`rnatish va joylashtirish;

yo`llarning chetlarida, yo`l ko`tarmalari yoki o`ymalari qiyaliklarida joylashgan foydalanishdagi aloqa va elektr energiyasi uzatish, xamda neft va gaz o`tkazuvchi quvurlar tarmoqlarini ta`mirlash;

ajratilgan mintaqada ruxsatsiz ko`kalamzorlashtirish ishlarini olib borish;

yo`llarda sport musobaqalari va ommaviy tadbirlar o`tkazish;

yo`llardan qishloq xo`jaligi mahsulotlarini saqlash va quritish maqsadlarida foydalanish;

yo`llarda transport va piyodalar xarakatiga ta`sir o`tkazuvchi barcha ishlarni olib borish.

20. Yer osti va usti muxandislik kommunikatsiyalar yo`l mintaqasi yoqalab o`tkazilishi yo`llarni balansda saqlovchi vakolatli tashkilotning ruxsati bilan, amaldagi me`yoriy hujjatlarda belgilangan qoidalar talablari asosida amalga oshiriladi. Birorta kommunikatsiya tarmoqlarining to`g`ridan – to`g`ri yo`l to`shamasida joylashtirilishi taqiqlanadi.

21. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari mintaqalarida servis va infratuzilma ob`ektlarini joylashtirish yilni balansda saqlovchi tashkilot va tuman hokimligi ruxsati bilan, belgilangan tartibda tegishli idora va tashkilotlar bilan kelishilib, o`rnatilgan tartibda amalga oshiriladi.

22. Ajratilgan mintaqaning uchastkalari atrof-muhitni muhofaza qilish va harakat xavfsizligi qoidalari talablarini ta`minlash sharti bilan servis ob`ektlarini joylashtirish uchun vaqtincha foydalanishga belgilangan tartibda beriladi.

## IV.Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llarida transport vositalarining ruxsat etilgan gabaritlari va o`qiga tushadigan yuklamalari

23. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llarida transport vositalarining ruxsat etilgan gabaritlari va o`qiga tushadigan yuklamalari umumfoydalanishdagi avtomobil yo`llariga belgilangan me`yorlarga muvofiq belgilanadi.

## V. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari transport xarakatini vaqtincha cheklash va to`xtatish holatlari

24. Aholi punkti ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llarida transport harakati quyidagi hollarda vaqtincha cheklanishi va to`xtatilishi mumkin:

aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari qayta qurish, mukammal ta`mirlash va ta`mirlashda;

noqulay tabiiy iqlim sharoitlarida yo`llar va uning ayrim bo`laklaridagi konstruktiv elementlarning ko`tarish imkoniyati pasayganida va boshqa holatlarda yo`l harakati xavfsizligini ta`minlashda.

25. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llarida transport xarakati vaqtinchalik cheklansa yoki to`xtatilsa, yo`lni balansda saqlovchi
va ta`mirlovchi tashkilot ushbu holat yuzasidan yo`ldan foydalanuvchilarni ogohlantirishi shart.

26. Yo`llarda harakatlanishni vaqtincha chegaralash yoki to`xtatish tegishli yo`l tashkilotlari tomonidan, Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati organlari bilan kelishilgan holda amalga oshiriladi.

27. Ommaviy tadbirlar o`tkazish paytida esa yo`llarda harakatlanishni vaqtincha chegaralash yoki to`xtatish uchun tuman hokimining farmoyishi bo`lishi lozim.

28. Transport harakati vaqtinchalik cheklangan yoki to`xtatilgan avtomobil yo`llarida

foydalanuvchilarni nazorat qilish davlat nazorat organlari tomonidan berilgan vakolatlar chegarasida amalga oshiriladi.

29. Noqulay tabiiy-iqlim sharoitlarida joriy qilinadigan vaqtinchalik transport harakat cheklovlari:

yo`llarning qurilmaviy elementlari o`ta namlangan bahor mavsumida;

yo`llar qurilmaviy elementlarining o`ta yuqori havo harorati ta`sirida yuk ko`tarish imkoniyati susaygan yoz mavsumida;

30. Bahor mavsumida harakatni vaqtinchalik cheklash amaldagi transport vositasi o`qiga tushadigan yuklamani cheklovchi tegishli yo`l belgilarini o`rnatish orqali dalolatnoma asosida amalga oshiriladi.

Bahor mavsumida quyidagi holatlarda harakatni vaqtinchalik cheklash joriy qilinmaydi;

barcha yo`nalishlardagi avtobuslarda yo`lovchilar tashishda;

oziq-ovqat mahsulotlari, hayvonlar, dori-darmonlar, yoqilg`i-moylash materiallari, urug`lik fondi, o`g`itlar, pochta va pochta yuklarini tashishda;

tabiiy ofatlarni tugatish yoki oldini olish yohud favqulodda vaziyatlarda kerakli yuklarni tashishda;

O`zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligiga tegishli transport vositalarining o`tishida.

## VI. Aholi punkti ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llarini caqlash va ta`mirlashda yo`l tashkilotlarining huquq va majburiyatlari

31. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llarini saqlash va ta`mirlashda yo`l tashkilotlarining xuquqlari:

Yo`l tashkilotlari Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati va Favqulodda vaziyatlar vazirligining hududiy organlari bilan hamkorlikda noqulay tabiiy-iqlim sharoitlarida, tabiiy ofatlar, yong`inlarda yo`llarning yuk ko`tarish imkoniyatining yo`qolishi va boshqa shu kabi vaziyatlarda, shuningdek, tamirlash-qurilish ishlarini o`tkazishda transport vositalari harakatini cheklash yoki ta`qiqlash hamda bu haqda joylardagi tuman hokimligini xabardor qilish, avtomobil yo`llaridan foydalanuvchilarga ommaviy-axborot vositalari orqali bildirish va tegishli yo`l belgilarini o`rnatish huquqiga egadirlar.

32. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llarini saqlash
va ta`mirlashda yo`l tashkilotlarining majburiyatlari:

tasarrufidagi yo`llar va ko`chalar hamda muhandislik inshootlarini soz holatda saqlash va yo`ldan transport vositalarining muttasil hamda xavfsiz o`tishlarini ta`minlash;

tasarrufidagi yo`llar va ko`chalarda muhandislik inshootlarini me`yoriy talablar asosida saqlash va ular holatini yaxshilash bo`yicha tegishli chora-tadbirlar ishlab chiqish;

yo`llarni va yo`l inshootlarini qish mavsumida tezkorlik bilan qordan tozalash, muzlamalar oldini olish va yo`lning ifloslanmaslik choralarini ko`rish;

yo`lning nobop bo`laklari talab darajasida jihozlanishini, kechasi
va kunduzi yaxshi ko`rinadigan to`siqlar, yo`l belgilari va tegishli ko`rsatkichlar o`rnatilgan bo`lishini, zarur hollarda esa aylanib o`tish yo`llarini tashkil etish;

yo`lning ayrim bo`laklaridagi xavfli vaziyat va qiyin ob-havo haqidagi ma`lumotlar bo`yicha harakat qatnashchilarini o`z vaqtida ogohlantirish;

yo`l sharoiti bilan bog`liq yo`l-transport xodisalarini doimiy o`rganib borish, xodisa sabablarini tahlil qilish va Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati bilan uzviy hamkorlikda harakat xavfsizligini ta`minlash

bo`yicha chora-tadbirlar ko`rish;

halokat sodir bo`lgan vaziyatlarda u haqda tegishli davlat organlarini xabardor qilish, jabrlanuvchilarga birinchi tibbiy yordam ko`rsatish va tez yordam xizmatini chaqirish;

yo`l qatnov qismining qurilish materiallari bilan to`silib qolishiga yo`l qo`ymaslik, ishlamayotgan yo`l mashina va mexanizmlarini o`z vaqtida yo`ldan chiqarib qo`yish;

avtobus bekatlarida yo`lovchilarni chiqarish va tushirish maydonlari bo`lishini ta`minlash, zarur hollarda avtopavilonlar qurish;

haydovchilarning dam olishi uchun belgilangan joylarda transport vositalari turishi uchun tegishli shart-sharoitlari bo`lgan maydonchalar tashkil etish;

yo`l belgilarini amaldagi davlat standartiga asosan o`rnatish, harakatlanish uchun xavfli bo`lgan uchastkalarni zarur to`siqlar va qurilmalar bilan jihozlash;

amaldagi texnik me`yorlarga asosan avtomobil yo`llari bilan bir sathda kesishgan temir yo`l kesishmalarini saqlash.

33. Yo`l mintaqasi yoki unga tutash joylarda xar qanday ish olib borayotgan yuridik va jismoniy shaxslar bajarayotgan ishlarini yo`l tashkiloti va Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmatining tavsiya va ko`rsatmalari asosida belgilangan muddatlarda tamomlashga va ish olib borayotgan yo`l bo`laklaridagi harakat xavfsizligiga to`liq javobgardirlar. Ular ish boshlashdan oldin yo`l tashkilotidan tegishli ruxsatnoma(order) olishi shart.

34. Ta`mirlash ishlari olib borilayotgan joylardagi harakat xavfsizligini ta`minlash maqsadida yo`l tashkilotlari tegishli chora-tadbirlar ko`rishi lozim.

35. Ta`mirlash ishlari olib boriladigan yo`l qismiga ta`mirlashni boshlashdan oldin vaqtinchalik yo`l belgilari, signallar, konuslar, rangli bayroqchali bog`ichlar, to`suvchi va yo`naltiruvchi moslamalar, ishora ustunchalari, ogohlantiruvchi qizil chiroqlar yordamida to`sib muhofazalanadi
va ta`mirlanayotgan joyni aylanib o`tish yo`llari tashkil etiladi.

36. Harakatlanishni tashkil etishning texnik vositalari yo`l ishlari olib borilayotgan joylarni to`siqlar bilan o`rash va mazkur joylarda harakatlanishni tashkil etish Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati bilan kelishilgan sxemaga muvofiq amalga oshiriladi.

37. Ta`mirlash ishlari olib borilayotgan joylarda ishlar tugallangunga qadar xavfsiz harakatlanishni tashkil etish mas`uliyati mazkur ishlarni amalga oshirayotgan tashkilot rahbarlari zimmasida bo`ladi.

## VII. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari mintaqalaridagi yerlardan foydalanish

38. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari va yo`l inshootlarini joylashtirish uchun ajratilgan mintaqa yo`llar va ko`chalar yerlari deb belgilangan. Yo`l va ko`chalar, ular egallab turgan yer davlat mulki xisoblanadi.

39. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari va ular egallab turgan mintaqa yerlariga yo`l poyi egallab turgan yer, transport chorraxasi, yo`l o`tkazgich, sun`iy inshootlar, karerlar, yo`lga xizmat ko`rsatuvchi tashkilotlarning xizmat va yotoq binolari, mintaqadagi dekorativ daraxtlar, buta va boshqa daraxtlar, yo`l infrastrukturasiga kiruvchi boshqa inshootlar yerlari kiradi.

## VIII. Vakolatli organlar tomonidan yo`llar va uning mintaqasini nazorat qilish tartibi

40. Yo`llardan foydalanishda sodir bo`lgan va transport vositalari harakatlanishiga to`sqinlik qiluvchi

hamda harakat xavfsizligiga zid kamchiliklarni tezkorlik bilan bartaraf etish uchun amalga oshiriladigan kundalik nazorat Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati tomonidan amalga oshiriladi.

41. Yo`llar va ko`chalarni balansda saqlovchi tashkilotlar Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati bilan yo`llarini bir yilda ikki marta (bahor
va kuzda) mavsumiy ko`rikdan o`tkazib, uning natijasiga ko`ra chora-tadbirlar ishlab chiqadi.

Ko`rik davomida aniqlangan kamchiliklar va noqonuniy qurilishlar yuzasidan Davlat yo`l harakati xavfsizligi xizmati tomonidan tegishli tashkilotlarga yozma ko`rsatmalar va tuman hokimligiga taqdimnomalar kiritiladi. Yozma ko`rsatmalar va taqdimnomalar olgan tegishli tashkilotlar zudlik bilan, o`z vakolati doirasida aniqlangan kamchiliklarni va noqonuniy qurilishlarni bartaraf etish choralarini ko`radi.

## IX. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llariga tutash yer uchastkalarining mulkdorlari, egalari va ulardan foydalanuvchilarning majburiyatlari

42. Yo`llarga tutash yer uchastkalarining mulkdorlari, egalari va ulardan foydalanuvchilar:

yo`llarga qo`shiladigan va shoxobcha yo`llarni texnikaviy jihatdan soz holatda saqlashlari;

ajratilgan mintaqadagi dov-daraxtlarni asrash va saqlashga ko`maklashishlari;

yo`llarga tutash butalarni parvarish qilishlari va imoratlarni soz holatda saqlashlari shart.

43. Aholi punkti ko`chalari va qishloq avtomobil yo`liga tutash yer uchastkalarining mulkdorlari, egalari va ulardan foydalanuvchilar yo`l o`qidan ellik metrdan kam bo`lgan masofada toshlar, shox-shabba, konstruksiyalar va boshqa materiallar to`planishiga yo`l qo`ymasliklari shart.

## X. Boshqa davlatlarga yuk tashuvchilarning tuman hududiga avtomobilda kirish-chiqish tartibi

44. Xorijiy davlatlarga yuk tashuvchilarning tuman hududiga avtomobilda kirishlari, bo`lishlari, yuk olib o`tishlari va undan chiqib ketishlarining tartibi O`zbekiston Respublikasining amaldagi qonun hujjatlariga asosan amalga oshiriladi.

Yo`l harakati qoidalari yoki yuk tashish shartlariga rioya qilmaslik oqibatida yo`l inshootlariga yetkazilgan zarar uchun transport haydovchisi amaldagi qonunchilikka muvofiq javob beradi.

## XI. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanish tartibini buzganlik uchun javobgarlik

45. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llaridan foydalanish tartibiga rioya qilinmaganligi uchun yuridik va jismoniy shaxslar qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javobgarlikka tortiladilar.

## XII. Yakuniy qoidalar

46. Aholi punktlari ko`chalari va qishloq avtomobil yo`llari sohasidagi nizolar qonun hujjatlarida belgilangan tartibda hal etiladi.